

BIBLIOTEC A

Informacions

Publicació del Servei de Biblioteques de la UAB. Núm. 11. Novembre de 1995

Hi trobareu:

2 Conveni entre la Universitat Autònoma de Barcelona i la Biblioteca de Catalunya en relació amb els fons hemerogràfics

4 El quiosc electrònic: els nous recursos de la premsa diària a Espanya

6 La Biblioteca Econòmica Carandell

9 Estadístiques en suport magnètic-òptic

12 Recursos per matèries a Internet: informàtica

16 Recursos per matèries a Internet: art

Universitat Autònoma de Barcelona

Servei de Biblioteques

Conveni entre la Universitat Autònoma de Barcelona i la Biblioteca de Catalunya

El dia 13 de setembre, el Dr. Carles Solà, rector de la Universitat Autònoma de Barcelona, i el Dr. Manuel Jorba, director de la Biblioteca de Catalunya, van signar un conveni per mitjà del qual «la Biblioteca de Catalunya encomana a la UAB el compliment de les funcions que li pertoqueu pel que fa a les col·leccions hemerogràfiques generals de l'Estat espanyol i de l'àmbit internacional, exclosos els territoris de l'àmbit lingüístic català».

El conveni acorda també l'aportació de recursos econòmics i humans que farà la Biblioteca de Catalunya per tal de fer efectiu l'encàrrec de funcions. Ambdues institucions signants establiran conjuntament un pla de cobertura de les col·leccions hemerogràfiques, que permetrà doblar el nombre de publicacions (espanyoles i internacionals) que ara rep l'Hemeroteca General de la UAB.

Amb aquest conveni es reforça el paper de l'Hemeroteca General de la UAB, que sobresurt ja com la principal hemeroteca de fons moderns del país.

BIBLIOTECAS Informacions

Publicació del
Servei de Biblioteques
de la
Universitat Autònoma
de Barcelona

Núm. 11
Novembre de 1995

Dipòsit legal: B-6.440-91
ISSN: 1130-9318

Han coordinat aquest
número:

Vicenç Allué
Núria Balagué
Rosa Fedi
Joan Gómez Escofet
Juan Morer

Edició i impressió:
Servei de Publicacions
de la Universitat Autònoma
de Barcelona
08193 Bellaterra
(Barcelona)

Adreça:
Biblioteca Informacions
Servei de Biblioteques
Universitat Autònoma
de Barcelona

Edifici A
08193 Bellaterra (Spain)
Tel.: (3) 581 10 15
Fax: (3) 581 20 00
e-mail IYSB2@CC.UAB.ES

BIBLIOTECA INFORMACIONS pot ser
obtingut en format electrònic
(Acrobat) al Web de la UAB:
<http://www.uab.es/bibinf.htm>

Els articles signats són responsabilitat dels autors
i no representen necessàriament l'opinió
de BIBLIOTECA INFORMACIONS

Conveni entre la Universitat Autònoma de Barcelona i la Biblioteca de Catalunya en relació amb els fons hemerogràfics

Biblioteca de Catalunya

Barcelona, 13 de setembre de 1995

REUNITS

El Dr. Manuel Jorba i Jorba, director de la Biblioteca de Catalunya, en nom i representació d'aquesta institució, i

L'Excm. i Mgfç. Dr. Carles Solà i Ferrando, rector de la Universitat Autònoma de Barcelona,

Tots dos, en la representació que ostenten i reconeixent-se mútuament la capacitat legal necessària per a l'establiment del present conveni,

EXPOSEN

La Biblioteca de Catalunya (BC), en la seva unitat d'Hemeroteca (BCH), posseeix una important col·lecció hemerogràfica d'abast nacional i internacional, organitzada en quatre seccions: Col·lecció de Premsa Catalana, Col·lecció de Premsa Internacional, Col·lecció de Recerca i Revistes Especialitzades i Col·lecció de Reserva.

La Universitat Autònoma de Barcelona, a la seva Hemeroteca General (HGUAB), posseeix actualment la col·lecció contemporània de premsa periòdica estrangera i referent a l'Estat espanyol més important del país.

És d'interès general del sistema bibliotecari de Catalunya la consolidació i el desenvolupament d'aquestes col·leccions i serveis en la perspectiva d'un sistema bibliotecari nacional.

En compliment de les funcions que la Llei 4/1993, de 18 de març, del Sistema Bibliotecari de Catalunya (LSBC) assigna a les biblioteques que presten un servei públic i en ús de les possibilitats en la gestió que ofereix l'article 15 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú; com també la resta de disposicions generals d'aplicació.

1. La BC encomana a la UAB el compliment de les funcions que li pertoqueu pel que fa a les col·leccions hemerogràfiques generals de l'Estat espanyol i de l'àmbit internacional, exclosos els territoris de l'àmbit lingüístic català. Les funcions encomanades són les de l'adquisició, conservació i difusió, com també el processament tècnic, la preservació i la conservació, l'accés i l'obtenció de documents. Les dades del processament tècnic i de gestió de les esmentades col·leccions seran transferides a la BC.
2. Aquests fons hemerogràfics seran proposats de ser declarats d'interès nacional, d'acord amb els articles 18 i 19 de la Llei del Sistema Bibliotecari de Catalunya.
3. Per tal de fer efectiu l'encàrrec a què fa referència l'acord primer d'aquest conveni, la BC aportarà els recursos econòmics i humans que s'acordin, segons l'estudi de necessitats i la quantificació que figura a l'annex 1a, i la periodificació que figura a l'annex 1b.
4. La BC transferirà a la UAB, mantenint la seva titularitat, els fons de la col·lecció de premsa internacional que administrativament corresponguin, d'acord amb l'apartat 1 del present acord. Els documents transferits quedaran dipositats a l'Hemeroteca General de la UAB per un termini de vint-i-cinc anys, renovables de comú acord.
5. La titularitat dels béns adquirits amb el suport econòmic de la BC serà d'aquesta institució i quedaran en dipòsit a la UAB per un termini de vint-i-cinc anys, renovables de comú acord.
6. La UAB, per mitjà de la seva Hemeroteca General, continuarà mantenint i desenvolupant les seves col·leccions de premsa periòdica catalana, per tal d'acomplir les finalitats pròpies d'una hemeroteca universitària. La UAB col·laborarà en la formació i el desenvolupament de la col·lecció nacional de premsa catalana de la BC per mitjà d'intercanvi i de donatiu de duplicats de les seves col·leccions.
7. Totes dues institucions procediran a l'intercanvi d'informació bibliogràfica i hemerogràfica per tal de portar a terme una correcta i eficaç gestió de col·leccions i d'accés als usuaris.
8. Els usuaris titulars de la BC són validats com a usuaris de ple dret de l'Hemeroteca General de la UAB a tots els efectes. Els particulars que ho demanin tenen garantit l'accés als fons i serveis de l'Hemeroteca General de la UAB d'acord amb l'article 43 de la LSBC.
9. La denominació del centre hemerogràfic, que figurarà a qualsevol mitjà d'informació impresa, o estàtica o d'altres, serà Universitat Autònoma de Barcelona. Hemeroteca General - Biblioteca de Catalunya. Hemeroteca.
10. La BC i la UAB establiran un pla de cobertura de les col·leccions hemerogràfiques. Així mateix, podran establir programes per a la conservació i difusió dels fons hemerogràfics (restauració, microfilmació, digitalització, etc.), i articularan els mecanismes de finançament adients.
11. L'aportació de recursos econòmics, humans i d'informació per al compliment del present conveni serà objecte d'un programa que prevegi una execució plurianual pel que fa a inversions, i una execució anual pel que fa a manteniment. La BC presentarà a l'òrgan competent de la Generalitat, per a la seva aprovació, la documentació que s'especifica a l'acord 3, que s'adequarà a cada moment als crèdits pressupostaris. En el cas que l'aportació de la BC que s'especifica a l'annex 1b no fos aprovada, el conveni s'hauria de negociar de nou fins a arribar a un acord entre ambdues parts.
12. Es crea una comissió de seguiment del present conveni, formada pel rector de la UAB, el gerent de la UAB, el director de la BC i el gerent de la BC. Tots aquests representants poden delegar la seva representació. La Comissió de seguiment pot dotar-se de les comissions tècniques que consideri adients.
13. El present conveni entrarà en plena vigència l'1 de gener de 1996, sense perjudici dels treballs previs que es portin a terme i del que prevegin els programes de treball que s'estableixin.
14. Les parts es comprometen a prestar-se el suport material, tècnic i personal necessari per a l'acompliment de les finalitats d'aquest conveni.

I perquè consti, ambdues parts signen aquest document per duplicat, al lloc i amb la data indicats a l'encapçalament.

Manuel Jorba i Jorba
Director de la Biblioteca de Catalunya

Carles Solà i Ferrando
Rector de la Universitat Autònoma
de Barcelona

El quiosc electrònic:

els nous recursos de la premsa diària a Espanya

Cada vegada més, el mercat de productes editorials en suport electrònic es consolida en el nostre país, majoritàriament en determinats sectors professionals que usen les telecomunicacions per accedir a grans quantitats d'informació. Aquests recursos tecnològics afecten no solament l'edició de llibres electrònics, sinó també el sector dels periòdics. Aquests productes, pressionats per la revolució digital, s'han vist enfrontats a un repte força difícil: adaptar-se a l'emergència d'un nou mitjà. Les possibilitats de la publicació electrònica pel que fa a la premsa diària (sigui en línia o en CD-ROM), han provocat diverses reaccions en els editors, que han passat d'una primera actitud de prudència i certa cautela a l'hora de publicar, al reconeixement que la irrupció dels nous suports ja és imparable. Això incideix directament en l'edició dia a dia de novetats que ofereixen àmplies perspectives a l'activitat editorial tradicional.

Premsa diària en CD-ROM

ABC

Va ser el pioner en l'era de la digitalització de la premsa espanyola. L'abril del 1994, en col·laboració amb Telefónica Espanya, va presentar un CD-ROM amb els seixanta-un primers números de l'*ABC Cultural*, un suplement en color, que ofereix l'actualitat en l'àmbit de les arts, la música i la ciència des del 1991 fins al 1992. La seva actualització és anual.

L'aplicació informàtica es basa en el Personal Library Software, que permet la consulta per text (en ASCII) i per imatges (facsimil), amb un temps mitjà d'accés de dos segons. Gràcies a la conversió dels originals gràfics en imatge binària, s'aconsegueix una qualitat en pantalla superior als rendiments de l'offset en paper premsa.

Mundo

El novembre del 1994, Mundired, el Servicio Electrónico del Mundo, edità el seu diari en CD-ROM. Inclou la informació completa de totes les seccions i s'actualitza semestralment.

El programa Arcano, que gestiona la base de dades, permet copiar qualsevol text i exportar-lo en format Windows. La cerca és lliure, els títols es presenten tipogràficament destacats, els

textos, en columnes, i inclou les fotografies i una imatge de la portada.

La novetat d'aquest CD és que utilitza criteris de valoració periodística per mostrar les informacions en pantalla a un preu assequible.

El Periódico de Catalunya

El primer lliurament de l'edició del CD-ROM es va fer a la primera d'abril del 1995, iniciat pel Departament de Coordinació Exterior I+D... del *Periódico de Catalunya*. Recull la visualització documental dels números publicats entre l'1 de setembre i el 31 de desembre de 1994.

El programa de recuperació és l'Acrobat Exchange, que permet la reproducció de la pàgina publicada. Tant l'estructura del diari com la representació de la informació es mantenen fidels a l'original. El disc conté, a més, un informe il·lustrat sobre la història i l'evolució del diari. L'actualització és trimestral.

La Vanguardia

Disponible a partir del 10 de setembre d'enguany. De moment, han editat els discos corresponents a l'any 1994 i es preveu que a l'octubre aparegui el primer semestre del 1995. Inclou més de setanta mil articles, dos mil gràfics i aproximadament unes cinc mil fotografies. Tota aquesta informació és exportable per impressora o en disquet d'ordinador. Es poden realitzar cerques temàtiques per autor, títol, seccions i dates de publicació. L'actualització serà semestral.

Consultables a l'Heremoteca General.

Premsa diària en línia

Avui

<http://avui.datalab.es/>

Aquest diari va ser el primer en l'àmbit nacional d'oferir les seves pàgines completes per mitjà d'Internet. Les opcions del diari des del seu WWW són:

- la revista *AVUI Diumenge*
- el suplement *Rock & Classic*
- premis Avui 95
- accés en línia al diari (només text)
- *download* del diari per llegir-lo a casa
- hemeroteca del diari
- bústia del diari
- *Welcome to Inter Catalonia*. A la recerca dels catalans d'arreu del món
- què podem fer per Bòsnia?

El text de l'opció en línia està codificat en ASCII. El *download* permet carregar en un disquet el facsímil del diari, de manera que el lector pot llegir-lo des del seu PC sense necessitat de continuar connectat a Internet, i amb la reducció de costos que això comporta. Un cop es fa la consulta en línia, el diari se subdivideix en dos quaderns:

A) • Portada • Opinió • Món • Política • País Valencià / Balears • Economia • Societat i consum • Última	B) • Cultura i espectacles • Cartellera • Oci

Diari de Mallorca

<http://www.uib.es/ciencia/>

No es tracta del diari facsímil sinó d'una selecció d'articles del seu suplement *Ciència i futur*. És un servei coordinat per la Universitat de les Illes Balears i "la Caixa". Ofereix, a més, els set suplementos anteriors al número corrent.

El Diario Vasco

<http://turnpike.net/emporium/D/donosti/diario.html>

És el primer diari basc que ofereix un servei d'aquest tipus. De moment té una periodicitat setmanal i les notícies són seleccionades i ordenades per seccions. Té prioritat tot allò relacionat amb el País Basc. Quant a la llengua, és en castellà, però inclou articles en basc i en francès.

A més de les notícies, ofereix serveis comercials, informació d'empreses, accés a servidors d'altres diaris i una bústia de missatges.

El Periódico de Catalunya

<http://www.elperiodico.es>

Inclou només una selecció en ASCII d'articles del diari en paper. Permet l'accés als diaris dels sis dies anteriors al dia en curs. Per mitjà del format Acrobat, es poden veure les pàgines en format original. A banda del diari en línia, que està subdividit en les seves seccions habituals, es pot accedir a altres apartats, com per exemple:

- Comentarios y sugerencias
- *El Periódico* en CD-ROM
- Hemeroteca
- Archivo
- Nuevos medios

Regió7

Està en procés d'aparició immediata. De moment, ja tenen la caràtula i les connexions establertes; no pas encara l'adreça electrònica.

És el primer diari comarcal que apareix a Internet. Introdueix novetats en relació amb els altres diaris en línia, ja que no vol ser un facsímil del diari *Regió7* en paper (amb edicions a Manresa i a Igualada) sinó un «diari de diaris», que aplegui notícies seleccionades de tots els diaris comarcals de Catalunya. Per això sortirà amb el nom *Catalonia News*.

La Vanguardia

<http://vangu.eese.es>

És l'únic diari que requereix registrar-se per tal d'accedir-hi. Es fa per mitjà d'un qüestionari on es demana un nom d'usuari (no cal que sigui el propi) i una contrasenya. Segons expliquen, és un formulari per saber quin perfil d'usuaris consulten el diari. Un cop registrat, el lector que vulgui tornar a entrar ha d'escriure sempre el nom i la contrasenya escollida.

L'edició ofereix, a més a més del diari amb les seccions habituals en paper:

- Suplemento libros
- Suplemento economía
- Revista
- Cartas al director
- La encuesta de *La Vanguardia*
- Escaparate
- Club del suscriptor

Sport

<http://www.servicom.es/sport>

És el primer diari esportiu que s'edita en línia a l'Estat espanyol. Per connectar-s'hi és imprescindible fer-ho des del format Acrobat Reader 1.4 Mb. És accessible des del 20 de juliol de 1995. Es tracta de l'edició de totes les pàgines en color del diari en paper, i d'una selecció de vint pàgines sota el criteri del personal especialitzat i d'un redactor.

Se'n preveu ampliar l'oferta a partir del setembre d'enguany amb seccions com:

- bústia de suggeriments
- línia de promocions
- *merchandising* del Club Barça Jove Sport

Els diaris que us indiquem són els que existeixen actualment. Però n'hi ha molts d'altres que o bé estan en fase preliminar, com *La Gaceta de los Negocios* (<http://negocios.ms.wwa.com>), o bé comencen a projectar-se, com ara *El Punt: Diari de Girona* i *La Voz de Galicia*, i és gairebé segur que, quan es publiqui aquest article, n'hauran aparegut d'altres. Us mantindrem informats!

M. José Borràs
Elisa Campos

De bibliothecis

BIBLIOTECA INFORMACIONS, al Web de l'Autònoma

Des del mes de juny passat, es poden consultar al Web de l'Autònoma els nous números de BIBLIOTECA INFORMACIONS.

Podeu entrar a la pàgina <http://www.uab.es/bib-inf.htm>, en la qual trobareu la revista en format Acrobat, el nou sistema de transmissió de documents creat per l'empresa Adobe. Mitjançant Acrobat s'obté per pantalla una versió idèntica a la impresa, incloses les fotografies, les taules, etc. Presenta l'avantatge que es poden fer cerques sobre el text, copiar blocs, imprimir-los i, en definitiva, treure un rendiment superior als articles que llegim.

Per fer les consultes cal tenir instal·lat a l'ordinador el programa Acrobat, que es pot aconseguir de manera gratuïta a la pàgina indicada del Web. També cal que el nostre client de World-Wide Web el reconeixi com a visualitzador (si es fa servir Netscape, cal posar-lo com a *helper application* dins l'apartat de *Preferences*; i vincular-lo als fitxers amb extensió .pdf).

Els qui es connectin al Web mitjançant Lynx no podran disposar d'aquesta opció, però encara podran continuar consultant la revista en format ASCII.

La Biblioteca Econòmica Carandell

Fa quinze anys que la Biblioteca de Ciències Socials de la Universitat Autònoma de Barcelona disposa d'un fons especial de molt valor que du el nom de Biblioteca Econòmica Carandell. Va ser transferida a la UAB mitjançant un acord signat el 28 de setembre de 1979 per l'Associació Industrial Textil del Procés Cotoner (AITPA), que en detenia la propietat, i amb una col·laboració especial de l'antiga Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, "La Caixa".

Es tracta d'un fons bibliogràfic especialitzat en temes d'economia i pensament econòmic, sociologia i dret dels segles XVI al XX, que el va constituir al llarg de molt temps l'economista Joan Carandell –pare dels escriptors Lluís i Josep Maria

Novetats dels projectes europeus

Carandell-, a qui l'havia adquirit l'AITPA el 1960. Resultat de l'esforç pacient de molts anys i feta, per tant, de compres als llibreters de vell en funció de les oportunitats que es presentaven, la Biblioteca Econòmica Carandell reuneix un gran nombre d'exemplars magnífics al costat de sèries molt interessants però incompletes.

La col·lecció és formada per uns deu mil registres que inclouen llibres, fullets, publicacions oficials, sèries estadístiques i premsa especialitzada, com també algunes monografies i altres materials inèdits. Censos de població, anuaris estadístics, balanços de comerç exterior, memòries d'organismes públics i privats, guies d'hisenda, estudis monogràfics sobre recursos naturals, capital, tecnologia o educació, sobre sectors de la producció o sobre temes de política monetària, fiscal, comercial o social i revistes econòmiques, principalment de Catalunya i d'Espanya, constitueixen el gruix del fons. L'arc temporal principalment cobert va de mitjan segle XVIII a la guerra civil. Es tracta, sens dubte, d'un dels millors fons que es poden trobar, incloses les grans biblioteques públiques d'arreu, per a l'estudi de l'economia i la societat espanyola en el període contemporani.

La secció d'antiquària, de llibres anteriors al segle XIX, reuneix tres-cents vuitanta volums. Un altre dels elements més valuosos de la Biblioteca és l'esplèndida col·lecció d'unes quatre-cents pragmàtiques reials dels segles XVI al XVIII. Conté, a més, una part de la documentació original –integrada pels llibres de registre i altres diversos documents manuscrits– de l'arxiu de l'antiga Casa de la Moneda de Barcelona.

La consulta dels materials que formen la Biblioteca Econòmica Carandell és oberta a tothom que tingui el carnet de la Biblioteca de Ciències Socials de la UAB, i a altres investigadors acreditats, però sotmesa a les restriccions pròpies d'un fons de reserva. Actualment, tots els materials que la integren són catalogats i informatitzats en format VTLS, com la resta del patrimoni bibliogràfic de la UAB. Tots els títols són consultables en xarxa. L'equip de govern de la Universitat ha aprovat els treballs necessaris per endegar la climatització de la sala on es troba instal·lada.

Jordi Maluquer de Motes
Departament d'Economia i d'Història Econòmica

FASTDOC (Fast Document Ordering and Document Delivery)

Durant el període de febrer a maig de 1995, la Unitat de Teledocumentació de la Biblioteca de Ciències de la UAB ha realitzat

la primera fase de proves de funcionament del sistema FASTDOC. Aquestes proves han inclòs diferents tipus de comandes per diferents vies, fetes de manera sistemàtica per tal de validar la funcionalitat del sistema en la seva globalitat, i també la satisfacció de peticions reals d'usuaris finals. Els resultats han estat satisfactoris pel que fa a la rapidesa de la comanda i a l'obtenció del document, ajustada perfectament als objectius inicials del projecte: quatre minuts per rebre la primera pàgina del document. Alguns problemes tècnics detectats s'han resolt o bé es resoldran en la segona versió del programa. Les qüestions de major transcendència per a la posada en marxa d'un servei comercial d'aquest tipus fan referència a la llista de títols disponibles, que convindria que fos molt àmplia, i al preu final del document, en el qual incideix espectacularment la part que cal pagar en concepte de drets d'autor.

A partir del mes d'octubre, s'inicia la segona fase de proves, que incorpora nous participants, entre els quals es troben la Biblioteca de Física i Química de la UB, la Biblioteca de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyers Industrials de Barcelona de la UPC, el Centre de Documentació de l'Institut Químic de Sarrià-URL, i la Biblioteca de Lletres i Química de la URV.

BORGES (Automated Information Filtering and Profiling)

La primera fase del projecte BORGES s'ha dut a terme amb el disseny del sistema, tant des del punt de vista tècnic com des del punt de vista del servei inclòs dins l'oferta

d'una biblioteca. La Unitat de Teledocumentació de la Biblioteca de Lletres de la UAB i la Biblioteca de la Dublin City University s'han encarregat d'analitzar els serveis electrònics Usenet News i World-Wide Web com a fonts d'informació, d'escollir grups d'usuaris i d'analitzar-ne els requeriments.

DECOMATE (Delivery of Copyright Materials to End-Users)

L'etapa inicial del projecte DECOMATE s'ha dedicat intensament al disseny tècnic del projecte i a les negociacions de llicències amb els editors. Paral·lelament s'ha realitzat

un estudi de les diferents legislacions dels tres països implicats

en el projecte –els Països Baixos, Espanya i el Regne Unit– en els apartats referents als drets d'autor i de reproducció.

La London School of Economics, responsable de la difusió del projecte, ha muntat un servei d'informació per mitjà de l'adreça següent de World-Wide Web:

URL: <http://www.blpes.lse.ac.uk/decomat/>.

Núria Gallart

Les guies bibliogràfiques de la Biblioteca de Ciències Socials

La secció de referència de la Biblioteca de Ciències Socials va iniciar, el setembre de 1994, una sèrie de guies bibliogràfiques per tal de recollir els fons documentals que tenim sobre un tema determinat. El tema elegit respon, en principi, a una qüestió d'actualitat, de la qual, a més de la guia, se'n fa una exposició.

Aquestes guies bibliogràfiques són, doncs, un recull bibliogràfic, i ofereixen, a més, a la portada, unes explicacions de com l'usuari pot ampliar la informació, com ara la consulta a bases de dades, revistes de referència, revistes especialitzades concretes o instruccions de cerca en el catàleg.

Entre els temes que han anat sorgint tenim:

Població i desenvolupament

Karl R. Popper. Premi Nobel d'Economia 1994

Aurelio Menéndez. Premi Príncep d'Astúries 1994

Llibre del Consolat de Mar i les assegurances marítimes

Centenari de la Fundació de la London School of Economics

Josep Maria Font i Rius i història del dret català

Futurs financers

Segona Guerra Mundial

Economia de la salut

La intenció, però, és que, a més d'aquests reculls bibliogràfics, que poden interessar perquè són temes puntuals i d'actualitat, altres guies especialitzades i per matèries ajudin en temes concrets. Així, ja hem iniciat una sèrie de «Guies estadístiques», on la secció d'Estadística dóna informació dins del seu àmbit, i pròximament treurem la sèrie de «Guies jurídiques», amb reculls d'obres de referència, repertoris de jurisprudència, legislació, etcètera.

Finalment, hem iniciat unes guies anomenades «Com trobar informació sobre...», que les realitzem quan, en col·laboració amb el professorat, expliquem a diferents grups –mestratsges, cursos de doctorat, etc.– els recursos de què disposa la biblioteca sobre l'àrea del seu interès

Montserrat Rabat

Nou reglament del Servei de Biblioteques

El 20 de juliol passat, la Junta de Govern de la UAB va aprovar la reforma del Reglament del Servei de Biblioteques.

Com a servei tècnic general de suport a la docència i a la recerca (S1), era necessari adaptar el reglament fins ara vigent a la normativa general sobre aquest tipus de servei. Això ha comportat la transformació de les comissions de biblioteca en comissions d'usuaris de biblioteca, i la Comissió General de Biblioteques en Comissió General d'Usuaris del Servei de Biblioteques.

El coordinador de cada comissió d'usuaris representa la comissió i coordina la relació entre la biblioteca i els ens que hi són vinculats. El nomenament el farà el rector, a proposta del degà de facultat o del director de centre vinculat a la biblioteca. Quan una biblioteca tingui més d'una facultat o centre vinculats, el càrrec de coordinador serà rotatiu entre les diferents facultats i centres.

El reglament manté el model de biblioteca universitària organitzada en grans àrees o segons uns criteris de territorialitat, i, en funció d'això, els centres, els departaments, les unitats departamentals, els instituts, els centres especials de recerca, els serveis i els centres d'estudis es vinculen a una de les biblioteques. Una novetat important és que les biblioteques podran tenir unes extensions o dipòsits permanents fora de la seva seu central. La resolució referent a la creació d'una extensió o dipòsit permanent correspon a la Junta de Govern, un cop analitzat el pla de viabilitat de la proposta.

El text del nou reglament també preveu la possibilitat de realitzar préstecs extraordinaris de determinats fons bibliogràfics i documentals per necessitats derivades d'un bon suport a la docència o a la recerca.

Bases de dades

Estadístiques en suport magnètico-òptic

Els avenços informàtics han significat una revolució en la presentació de publicacions de caràcter estadístic. Cada vegada més, les publicacions que abans sortien en paper passen a suport òptic (CD-ROM) o magnètic (disquets i cintes).

La majoria de la informació estadística localitzada a la UAB en suport disquet, CD-ROM o en línia és disponible al despatx de la Unitat d'Estadístiques de la Biblioteca de Ciències Socials.

A continuació us presentem un resum de les publicacions més importants disponibles a la Unitat d'Estadístiques.

Els discs compactes (CD-ROM) d'estadístiques

El material estadístic en suport CD-ROM difereix sensiblement dels CD-ROM que contenen informació textual.

El conjunt del material estadístic en suport CD-ROM està situat a la Unitat d'Estadístiques, amb la finalitat que l'usuari pugui rebre el suport necessari en el moment de realitzar la cerca.

Tot seguit, presentem un resum de cadascun dels CD-ROM consultables a la Unitat d'Estadístiques.

CD-ROM Comext: intra and extra trade

Produït per Eurostat. Oficina Estadística de la Unió Europea.

- *Comerç exterior de la Unió Europea*

A partir de les dades proveïdes per les oficines i instituts d'estadística dels països membres, Eurostat compila les estadístiques de comerç exterior de la UE i del comerç entre els estats membres.

- *Estadístiques de comerç*

Per a cada Estat membre, hom pot obtenir la darrera data anual o mensual disponible dels últims tretze mesos. També es poden realitzar cerques de tipus històric.

Les nomenclatures i les codificacions de productes i sectors utilitzades són la Nomenclatura Combinada, la NIMEXE, SITC rev. 2 i 3, i la NACE-CLIO.

CD-ROM DATABOLSA

Versió reduïda de CD-BOLSA.

- *Memòries anuals de les cent primeres empreses de la Borsa*
Disposa de tota la informació que publiquen les principals empreses espanyoles a les seves memòries anuals.

CD-ROM DUNS50000. 1994.

CD amb informació de les cinquanta mil empreses més grans de l'economia espanyola l'any 1994.

CD-ROM International Statistical Yearbook (ISY)

Fonts:

- *Eurostat (Oficina Estadística de la Unió Europea)*
- *OECD (Organització per a la Cooperació Econòmica i el Desenvolupament)*
- *UNIDO (Organització de les Nacions Unides per al Desenvolupament Industrial)*
- *FMI-IMF (Fons Monetari Internacional)*
- *Citicorp*
- *Deutsche Bundesbank*
- *DIW (Institut Alemany d'Investigacions Econòmiques)*
- *Statistisches Bundesamt (Oficina Estadística del Govern Alemany)*

Resum:

- Temes: estadístiques econòmiques generals, estadístiques industrials, comptes nacionals, estadístiques financeres, estadístiques regionals, estadístiques socials i demogràfiques.
- Conté totes les dades històriques disponibles tal com les tenen les autoritats públiques i les institucions que les proveeixen. La història de les sèries depèn de la disponibilitat de dades.

Contingut:

- Eurostat: cobreix dominis més importants de CRONOS i tot REGIO.

De Cronos hi són presents:

- ICG: informació econòmica general a curt termini (inclou Eurostatistics i Eurostatus).
- SEC1: agregats de comptes nacionals per a tots els estats membres, els Estats Units i el Japó. Expressats en mo-

nedes nacionals, ecus, i en paritat del poder de compra (8500 sèries).

SEC2: comptes nacionals, béns i serveis. Dades de valor afegit, remuneració dels empleats, ocupació per branca d'activitat econòmica. Consum de les famílies per funció. (11.000 sèries).

AMP: comptes nacionals dels sectors institucionals. Producció i transaccions distributives segons els criteris del Sistema Europeu de Comptes Integrats per a tots els sectors institucionals (empreses, famílies, govern...) (27.000 sèries).

INDE: enquesta industrial anual. Principals resultats de l'enquesta (marge comercial, sous o salaris, valor afegit, inversió, etc.) a nivell de NACE tres dígits. (88.500 sèries).

SOCI: estadístiques socials, demogràfiques, de mercat de treball, ocupació, sous i salaris. (37.500 sèries).

De REGIO es cobreix:

- demografia
- comptes econòmics
- atur
- enquesta de població activa
- indústria
- agricultura
- transport

Aquests temes són disponibles per tres nivells de NUTS (nomenclatura d'unitats territorials per estadístiques).

CD-ROM Statistical Yearbook. United Nations

Realitzat per UNSTAT (Statistical Division of the United Nations Secretariat). En el primer CD-ROM, el contingut és idèntic a la publicació en paper: *United Nations Statistical Yearbook*.

El tipus d'informació disponible en el CD aplega un seguit de variables de procedència molt diversa. Així, s'hi poden trobar estadístiques agrupades en tres grans dominis:

- població i indicadors socials
- activitat econòmica
- relacions econòmiques internacionals

Els discs magnètics amb informació estadística

Els discs magnètics amb informació estadística s'han de consultar a la Unitat d'Estadístiques de la Biblioteca de Ciències Socials.

El material estadístic en suport disquet és molt heterogeni,

i molt pocs editors s'han posat d'acord per elaborar unes normes comunes de consulta de la seva informació.

Per tant, la cerca de dades en disquet difereix considerablement de la cerca en paper o en altres suports que continguin informació textual, numèrica o gràfica.

El conjunt del material estadístic en suport magnètic està situat a la Unitat d'Estadístiques, perquè l'usuari pugui rebre el suport necessari en el moment de realitzar la cerca.

Tot seguit, presentem un resum dels principals disquets i cintes magnètiques consultables a la Unitat d'Estadístiques.

Disquets Agrostat

Agrostat o Faostat és el sistema de difusió de dades en suport magnètic que la FAO (Food and Agriculture Organisation of the United Nations) ha realitzat per oferir estadístiques cronològiques d'agricultura, pesca, activitats forestals i nutrició.

La informació coberta pels discs Agrostat són:

- població
- aprofitament de terres i *inputs* agrícoles
- producció agrícola:
 - cultius
 - ramaderia
 - números índex
- comerç agrícola:
 - cultius
 - ramaderia
 - números índex
 - quadres de variables
- aliments:
 - disponibilitat
 - utilització
 - ingestió
- activitats forestals i pesca:
 - captures
 - productes

Disquet ANFAC

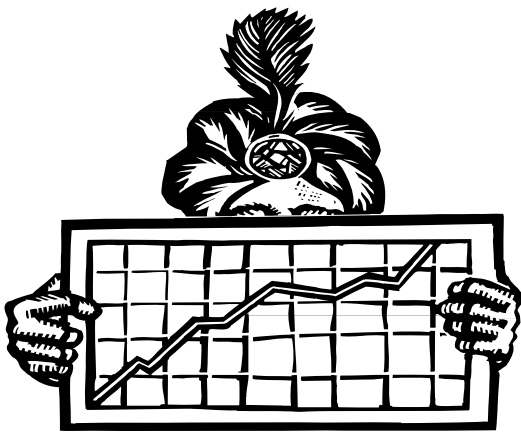
ANFAC és l'acrònim d'Asociación Nacional de Fabricantes de Automóviles y Camiones.

Cada any publica la seva *Memòria* anual, a la qual adjunta un disquet que conté tots els quadres amb estadístiques.

Disquet Banco de Bilbao Vizcaya

El prestigiós Servei d'Estudis del Banco Bilbao Vizcaya publica amb periodicitat bianual *Renta nacional de España y su distribución provincial*.

Hom podrà trobar-hi un compendi de dades macroeconòmiques a escala provincial per a tot Espanya.

Banco de España. Boletín Económico y Estadístico

El Banco de España és el principal productor d'estadístiques econòmiques a l'Estat espanyol, conjuntament amb l'INE.

Els disquets del Banco de España proporcionen totes les sèries històriques que es poden trobar a les publicacions en paper:

- *Boletín Económico*
- *Boletín Estadístico*

Disquet COCIN Barcelona (Catalunya Exporta-Importa)

La Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona és una de les institucions a Catalunya que produeix estadístiques amb regularitat i fiabilitat.

Un dels seus productes és la publicació dels fluxos comercials de Catalunya amb tots els països del món.

Disquets taules *input-output*

Les taules *input-output* són eines econòmiques que permeten analitzar les relacions intersectorials d'una determinada economia.

- Taula *input-output* Catalunya 1987
- Tablas *input-output* de la comunidad autónoma de Euskadi
- Tabla *input-output* de la energía en España 1985
- Contabilidad nacional de España y tablas *input-output*
- Gobierno de Castilla-León. Tablas *input-output* 1990

Disquets de comptabilitat nacional-regional

La comptabilitat nacional o regional permet analitzar les relacions dels agents econòmics (sectors institucionals) amb les macromagnituds econòmiques.

- Contabilidad regional de España
- Contabilidad nacional de España y tablas *input-output*

Disquets de l'Institut Nacional d'Estadística

L'Institut Nacional d'Estadística és l'encarregat d'elaborar estadístiques en tots els àmbits temàtics per a la totalitat de

l'Estat espanyol. Dins de la seva política de publicacions, fa dos anys que ha posat en línia l'edició ja existent en suport magnètic, i té previst de fer-ho en suport CD-ROM al final del 1995.

També es poden fer peticions de dades a mida, que si l'usuari vol es gestionen des de la Unitat d'Estadístiques.

A continuació presentem les publicacions que ja surten en disquet.

- Tabla *input-output* de la energía en España 1985
- Contabilidad nacional de España y tablas *input-output*
- Boletín Mensual de Estadística
- Clasificación nacional de actividades económicas
- Encuesta de establecimientos hoteleros
- Encuesta de presupuestos familiares
- Encuesta industrial
- Encuesta sociodemográfica
- EPA. Principales resultados
- EPA. Resultados detallados
- Migraciones
- Movimiento de viajeros en establecimientos hoteleros
- Movimiento de viajeros en establecimientos turísticos
- Proyección de la población española

Disquets dels ministeris

Els ministeris espanyols, en la seva política de difusió, també han apostat pel suport magnètic.

D'una manera similar a d'altres organismes oficials, accepten peticions que, si l'usuari ho vol, es gestionen des de la Unitat d'Estadístiques.

A continuació mostrem una relació de les publicacions en disquet disponibles a la Unitat d'Estadístiques:

- Ministerio para las Administraciones Públicas. Presupuestos municipales
- Ministerio de Economía y Hacienda. Balances y cuentas. Entidades de seguros
- Ministerio de Economía y Hacienda. Inversion por sectores CNAE
- Ministerio de Economía y Hacienda. Series de la síntesis de indicadores económicos
- Ministerio de Asuntos Sociales. Boletín Estadístico de Datos Básicos
- Ministerio de Cultura. Panorámica de la edición de libros
- Ministerio Portavoz del Gobierno. Indicadores sociales y económicos 1900-1990
- Ministerio de Trabajo y Seguridad Social. Boletín de Estadísticas Laborales
- Ministerio de Obras Públicas, Transporte y Medio Ambiente. Anuario estadístico
- Ministerio de Obras Públicas, Transporte y Medio Ambiente. Transportes y Comunicaciones

Disquets OCDE (Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic)

L'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic és una de les entitats supranacionals amb més tradició i fiabilitat en la compilació d'estadístiques.

A continuació presentem alguns dels títols que es reben en suport magnètic que es poden trobar a la Unitat d'Estadístiques:

- Basic Science and Technology Statistics
- Business Sector Database
- Development Aid by Sectors
- Financial Accounts of OECD Countries
- Health Data
- International Sectoral Databank
- Main Science and Technology Statistics
- Quarterly Labor Force Statistics
- Regional Employment and Unemployment
- Revenue Statistics of OECD Countries
- Statistics on External Indebtedness
- Telecommunications Database
- Foreign Trade by Commodities
- Interest Rates on International and Domestic Markets

Disquet Pla Metropolità de la Regió I

La realització del Pla Metropolità de la Regió I va necessitar un treball intensiu de compilació de dades de diverses fonts.

La tasca realitzada ha servit per publicar un programa interactiu que permet desglossar les dades de la Regió I ampliant a escala municipal.

- Informació de Base del Pla Metropolità de la Regió I

Disquet Banc Mundial

El Banc Mundial és una de les entitats supranacionals amb més tradició i fiabilitat en la compilació d'estadístiques.

La publicació World Tables és el títol que la Unitat d'Estadístiques rep en suport magnètic.

- World Tables

Si voleu més informació sobre bases de dades estadístiques informatitzades, podeu consultar el responsable de la Unitat d'Estadístiques de la Biblioteca de Ciències Socials.

L'horari d'atenció personalitzada és de dilluns a divendres, de 9 a 14 h i de 15 a 16.30 h. També podeu trucar al telèfon (93) 581 20 61 o deixar els vostres missatges per correu electrònic a pacomu@cc.uab.es.

Recursos per matèries a Internet: informàtica

Internet ofereix molts recursos que poden ser d'interès per a tots aquells que treballen en un entorn informatitzat i que vulguin ampliar els seus coneixements sobre temes relacionats amb la informàtica: consultar un diccionari especialitzat o els sumaris dels darrers números de moltes revistes, interrogar una base de dades bibliogràfica, accedir al text complet d'un document, obtenir programaris de difusió pública i també informació sobre institucions, empreses i productes informàtics.

Podem iniciar el nostre periple per mitjà d'un recull de recursos organitzat per matèries, i que podem trobar fàcilment, tant al web de la UAB, <http://www.uab.es/internet.htm> com al gopher, <gopher://gopher.uab.es>, on podeu seleccionar l'opció «Serveis Internet» o «Accés a altres gophers».

Un dels reculls més extens per a temes d'informàtica, amb centenars d'enllaços i que us recomano visitar és:

The World Wide Web Virtual Library - Computing
<http://src.doc.ic.ac.uk/bySubject/Computing/Overview.html>

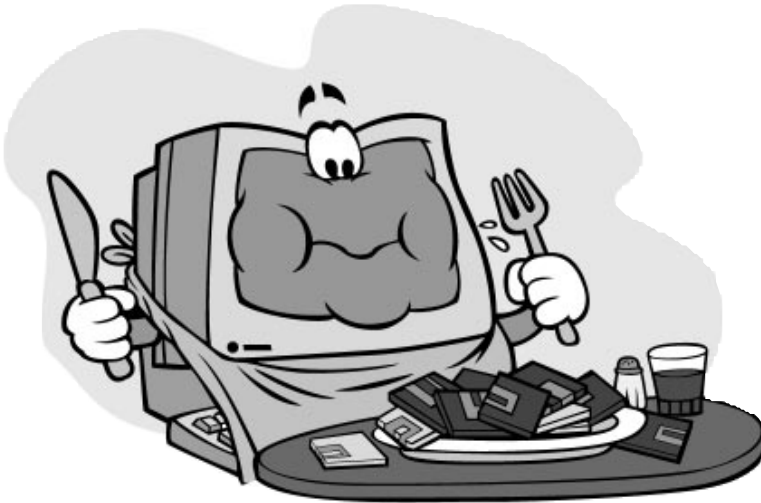
Compilat per Lee McLoughlin, de l'Imperial College, London University. Quan hi accediu, veureu que els recursos estan classificats en una de les vuit categories següents:

- «Miscellaneous», on hi trobareu diccionaris, serveis bibliogràfics, directoris de revistes electròniques, programari d'utilitat pública.
- «Specialized Fields», per temes concrets dins la informàtica ordenats alfabèticament.
- «University Computer Science Departments» cobreix els webs i té un enllaç a un altre servidor, on hi ha un repertori de gophers.
- «Institutes, Centres and Laboratories», per a centres de recerca, excloent-ne les universitats.
- «Other Organizations», com ara associacions o grups d'usuaris.
- «Particular Systems», per a empreses de productes informàtics, com Adobe o IBM.
- «Vendors», per a empreses proveïdores d'equipament informàtic i de programari.
- «Magazine and Books», amb enllaços a algunes revistes electròniques.

Un altre recull que també us recomano és:

Virtual Computer Library, <http://www.utexas.edu/computer/vcl>

Compilat per Christine M. Henke, referencista del Centre d'Informàtica d'U. T. Austin; l'apartat de revistes és molt complet.

El que segueix a continuació és una selecció dels llocs que he trobat més interessants i que poden tenir un interès general.

Diccionaris

Computing Oriented Abbreviations and Acronyms

<http://crl.nmsu.edu/lists/Babel.html>

Free On-line Dictionary of Computing

<http://wombat.doc.ic.ac.uk/>

Per mitjà d'una plantilla o d'un formulari, s'entra el terme motiu de la consulta. Recordeu que són diccionaris en llengua anglesa.

Bases de dades

A Collection of Computer Science Bibliographies

<http://liinwww.ira.uka.de/bibliography/index.html>

Base de dades formada per la integració de 640 bibliografies, amb unes 360.000 referències en format BibTeX. Cobreix articles de revistes, comunicacions a congressos i informes tècnics. També conté enllaços a d'altres col·leccions de bibliografies.

Unified Computer Science Technical Reports Index

<http://www.cs.indiana.edu/cstr/search>

Inclou sis mil informes tècnics indexats des d'aproximadament cent vint llocs ftp.

Associacions i organismes

Destaquen per la seva importància dues organitzacions d'àmbit internacional:

Association for Computing Machinery (ACM)

<gopher://gopher.acm.org>

<http://www.acm.org/>

Fundada el 1947, s'autodefineix com la primera associació d'informàtica. Un dels objectius principals és facilitar l'inter-

canvi d'informació científica i tecnològica entre els investigadors i els professionals de la informàtica, objectiu que compleix organitzant congressos, grups d'interès especial, com SIGCHI, SIGGRAPH i molts altres, i publicant nombroses revistes i llibres.

Al seu web podeu trobar-hi un document molt extens sobre el pla que tenen per a la publicació en format electrònic de les seves revistes; algunes ja tenen el sumari accessible electrònicament, com per exemple *Communications of the ACM*.

Electrical and Electronic Engineers (IEEE) Computer Society

<gopher://info.computer.org>

<http://www.computer.org/cstext.htm>

La IEEE Computer Society és una entitat amb més de quaranta anys d'existència, dedicada a múltiples activitats relacionades amb el camp de la informàtica: organitzar i promoure conferències i congressos internacionals; publicar revistes científiques, revistes de divulgació i actes de congressos; desenvolupar normes tècniques i grups de treball; i, també, desenvolupar i avaluar activitats dins l'àmbit de l'ensenyament, a tots els nivells.

La informació electrònica que ens ofereix el seu servidor de web o gopher és de tipus institucional. El més interessant: un calendari de conferències, l'apartat de publicacions, on trobareu els sumaris de gran part de les seves publicacions periòdiques, disponibles des del gener de 1993, i les instruccions per als autors.

Revistes electròniques

Microsoft Library

<http://library.microsoft.com/compmag.htm>

Hi trobareu la secció «Computer Magazine», dedicada a les revistes electròniques d'informàtica a Internet; cal agrair el fet que estigui ordenada alfabèticament.

Ziff-Davis Publishing

<http://zicias3.ziff.com>

A la pàgina inicial, podeu apuntar al mapa sensitiu i triar PC Computing, PC Magazine o PC Week, versió en línia, amb articles i columnes seleccionades de les versions en paper i altres que són exclusivament electròniques.

Elsevier Science

<http://www.elsevier.nl> gopher://gopher.elsevier.nl

Podeu trobar-hi els sumaris de moltes de les seves publicacions: *Artificial Intelligence*, *Theoretical Computer Science*, i moltes altres. Si es té una subscripció institucional, i a més a més s'ha registrat com a usuari, es té accés als *abstracts*, es pot buscar en els índexs d'autors i matèries, i en algun cas molt concret es pot llegir el document complet.

Material didàctic

Computational Science Education Project

<http://compsci.cas.vanderbilt.edu/csep.html>

Aquest projecte educatiu, subvencionat pel Departament d'Energia dels EUA, ha desenvolupat un llibre de text per a estudiants dels darrers cursos de carreres de ciències o enginyeria que necessitin introduir-se en temes de *high performance computing*, com a preparació per a la recerca i els estudis en informàtica.

Unix Reference Desk

<http://www.eecs.nwu.edu/unix.html>

Compilació de recursos per Unix, des d'informació general fins a aplicacions, programació, seguretat, utilització en entorns específics, xarxes i humor. Dóna accés als diccionaris.

Un altre lloc on podreu consultar els manuals d'Unix i també consultar un índex per qualsevol paraula clau és

http://goya.ucs.ed.ac.uk/Unixhelp/TOP_.html

Telecompres

Si voleu visitar una mena de galeries comercials, connecteu-vos a <http://www.mecklerweb.com/imall/>, i podreu anar a la secció dedicada als productes informàtics, sense oblidar-vos de passar també a la secció de llibres, on trobareu llibreries especialitzades en informàtica; algunes tenen catàleg en línia, i altres, només correu electrònic. De fet, no és recomanable comprar així, però podreu fer-vos una idea de preus, novetats i moltes informacions útils.

Probablement no hi són totes les adreces que mereixerien ser-hi, però fàcilment les podreu localitzar utilitzant les eines de què parlàvem al principi, i que poden resoldre el problema del paper, ja que el format electrònic es pot anar actualitzant *ad hoc*. Cal tenir en compte que les adreces que s'han donat poden haver canviat en el temps que ha passat entre la redacció d'aquesta nota i el moment en què la llegiu.

Science Citation Index

Algunes qüestions

Us interessaria...

...identificar qui està citant els vostres treballs o els dels vostres col·legues?

...seguir la pista de quina recerca s'està fent en una institució concreta?

...localitzar les troballes més recents d'una recerca publicada abans?

...verificar citacions bibliogràfiques?

...trobar en poc temps articles rellevants en tots els aspectes de la ciència?

Si la resposta és afirmativa, continueu llegint, perquè el Science Citation Index (SCI) és la solució idònia.

Què és?

El SCI és una base de dades bibliogràfica multidisciplinària, que inclou referències a articles publicats en 3300 títols de les revistes més rellevants en els àmbits de la ciència i la tecnologia (agricultura, biologia, ciències ambientals, enginyeria, tecnologia, ciències aplicades, biomedicina, física i química...).

Singularitat del SCI

El SCI és una base de dades... però no com d'altres! S'hi pot aconseguir allò que els investigadors i els professionals científics en algun moment hauran desitjat de trobar en una base de dades bibliogràfica del seu interès, però que potser mai no s'haurien atrevit a demanar-ho, si no fos perquè ja està inventat!

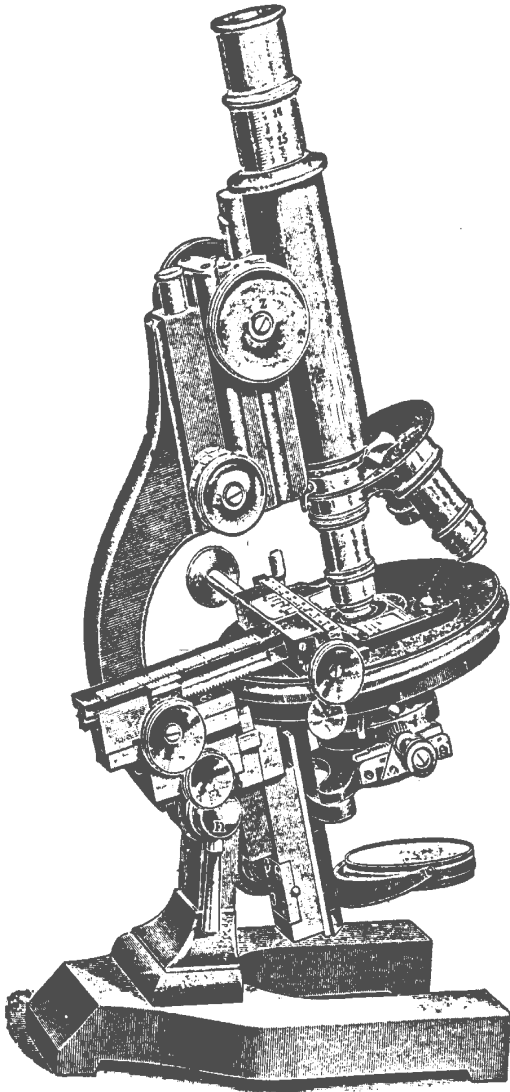
I què és això? La possibilitat d'obtenir informació per mitjà de les citacions bibliogràfiques, que acostumen a incorporar com a bibliografia consultada o recomanada els articles publicats¹.

De vegades no és suficient trobar en una base de dades els articles que tracten d'un tema mitjançant cerques fetes per termes continguts en els seus títols, o en els seus *abstracts*, o per mitjà de descriptors o *keywords*.

Com que hi ha una connexió temàtica necessària entre un article publicat i els articles que cita en la seva bibliografia, gràcies a la particularitat singular del SCI, encara es pot obtenir més informació, igualment rellevant per a un interès concret.

Una mica d'història

Sí, el SCI ja està inventat, i des del 1961! L'organisme responsable de la seva producció és l'Institute for Scientific Information (ISI), dels Estats Units. És el mateix organisme dels molt apreciats *Current Contents*.

Com és habitual en serveis d'informació bibliogràfica, el SCI va aparèixer en forma impresa, i com a publicació periòdica. A partir de 1989, ISI va crear la versió en CD-ROM, l'anomenat Science Citation Index, CD Edition (SCI CDE). El 1992, en va aparèixer la versió en CD-ROM, que hi incorpora *abstracts* i descriptors (Science Citation Index CD Edition with Abstracts), els quals permeten maximitzar les consultes per temes.

També hi ha la possibilitat d'establir una connexió en línia per mitjà d'algun distribuïdor, de manera que es pot consultar tota la base de dades permanentment actualitzada. Naturalment, és la manera més costosa de consultar el SCI.

Una manera més «barata» de consultar el SCI

Quins són els llocs que reuneixen recursos, els organitzen i els ofereixen, per tal de satisfer d'una manera assequible les necessitats d'informació dels seus usuaris? Les biblioteques i els

centres de documentació. Ara bé, com que es tracta d'un producte tan interessant com car, poques institucions poden permetre's el seu cost.

Així, per exemple, entre totes les biblioteques de les universitats catalanes consultables per mitjà de VTLS² (que és quasi com dir en tot Catalunya), es pot comprovar que únicament es troba en dues biblioteques: la de la Facultat de Física i Química de la Universitat de Barcelona, i la Biblioteca de Medicina de la Universitat Autònoma de Barcelona.

El SCI de la Biblioteca de Medicina de la UAB

La versió que té la Biblioteca de Medicina és la del SCI CDE. Tenim els anys 1989 (de gener a setembre), 1991, 1992, 1993, 1994, i l'última actualització rebuda és de gener a juny de 1995.

Base de dades bibliogràfica? Programa d'interrogació?

Una base de dades bibliogràfica consisteix en un conjunt de registres, cadascun dels quals acostuma a ser una referència a un article (o editorial, o *review*, etc.) publicat. Aquests registres es poden recuperar gràcies a índexs formats amb els termes que contenen en els seus camps (autors, títol de l'article, títol de la revista, *abstract*, etc.) El SCI es distingeix perquè cada registre incorpora les citacions bibliogràfiques dels documents citats.

Si la base de dades es presenta en suport magnètic o òptic, un programa informàtic d'interrogació facilitarà la consulta dels índexs i la recuperació de la informació. En el cas del SCI CDE, el programa és molt similar al que es fa servir per a la consulta dels *Current Contents* en suport magnètic (disquets).

Només cal tenir en compte que els camps pels quals es pot consultar el SCI CDE són: títol de l'article, autor o autors, citació bibliogràfica, adreça (de la institució on estigui afiliat l'autor), títol abreujat de la revista, títol complet de la revista.

D'altra banda, també cal tenir present que el SCI CDE es publica trimestralment, i cada any publicat complet ocupa un CD-ROM diferent. El programa no permet seleccionar més d'un CD-ROM a la vegada. Això vol dir que no es podrà fer una consulta simultània per a tots els anys de què disposa la Biblioteca de Medicina.

Cada CD-ROM anual incorpora uns 600.000 registres. Cadascun inclou la citació bibliogràfica completa de l'article a què es refereixi, el nombre de citacions bibliogràfiques presents en l'article (*Cited References*), i el nombre de registres que es troben en el mateix CD-ROM (fins a un màxim de vint) que comparteix citacions amb el primer (*Related Records*).

Irma Martorell

¹És interessant l'article de Nicholas G. Tomaiuolo i Jacqueline Trolley, «Science Citation Index/Science Citation Index with Abstracts on CD-ROM», *CD-ROM Librarian*, vol. 7, núm. 9, oct. 1992, p. 34, 36-42.

²VTLS (Virginia Tech Library System), programa d'automatització de biblioteques adoptat, entre altres institucions, per les universitats públiques de Catalunya.

Recursos per matèries a Internet: art

Actualment, els investigadors saben que per mitjà d'Internet poden, en pocs segons, accedir a una gran quantitat d'informació, però sovint es troben amb problemes causats pel desconeixement de les possibilitats que ofereixen la xarxa i les eines per accedir-hi.

En el camp de les arts, per exemple, algú interessat en art medieval podria seguir l'exposició de llibres miniats del Museu del Louvre, obtenir el text complet d'articles de revistes, mantenir contacte amb persones amb les mateixes inquietuds, obtenir bibliografia..., només cal tenir un PC o un terminal connectat a la xarxa de la Universitat.

Recursos generals

Moltes vegades, les necessitats dels usuaris són puntuals, els cal una informació determinada i el camí que han de recórrer fins a trobar-la pot arribar a ser desesperant. Amb la finalitat

de simplificar la recerca, han aparegut els anomenats engins de cerca (eines que, mitjançant uns sistemes d'interrogació, permeten la connexió pertinent).

Engins de cerca

- <http://www.yahoo.com/search.html>
- <http://lycos.cs.cmu.edu/cgi-bin/pursuithttp://cuiwww.unige.ch/w3catalog>
- <http://web.nexor.co.uk/susi/cusi.html>
- <http://www.ncsa.uiuc.edu/SDG/Software/Mosaic/Demo/metaindex.html>
- <http://www.rns.com/cgi-bin/nomad>
- <http://webcrawler.cs.washington.edu/WebCrawler/WebQuery.html>
- <http://cuiwww.unige.ch/meta-index.html>
- <http://home.mcom.com/home/internet-search.html>
- <http://www.cs.colorado.edu/home/mcbryan/WWW.html>

Aquesta mena d'eines s'han de fer servir per fer cerques molt específiques; per exemple, es pot accedir al J. Paul Getty

Museum per mitjà de la xarxa Internet?

Per a cerques més generals, tenim els catàlegs de matèries.

Catàlegs d'art

- <http://www.yahoo.com/art/>
- <http://www.einet.net/galaxy/Humanities/Arts.html>
- <http://nearnnet.gnn.com/gnn/wic/art.toc.html>
- <http://www.ftgi.com/>
- gopher://riceinfo.rice.edu:70/11/Subject/Arts
- gopher://marvel.loc.gov:70/11/global/arts
- gopher://gopher.cs.ttu.edu:70/11/Art%20and%20Images
- gopher://unix5.nysed.gov:70/11/K-12%20Resources/Art%20Gallery
(catàleg d'artistes)

Museus i exposicions electròniques**Museus i galeries de Londres**

<http://cy-mac.welc.cam.ac.uk/art.html>

Museus del Vèneto

<http://intercity.shiny.it/regione.html>

National Museum of American Art

<http://www.nmaa.si.edu/>

Musei Vaticani

<http://www.christusrex.org/www1/vaticano/0-Musei.html>

Musée du Louvre

<http://www.cnam.fr/louvre/>

Leonardo da Vinci Museum

<http://www.leonardo.net/museum/main.html>

Grups de discussions i news

Aquestes eines permeten que usuaris amb interessos comuns es puguin comunicar i intercanviar dubtes, descobriments, etcètera.

Grups de discussions

ART-SUPPORT@mailbase.ac.uk
temes d'art en general

CAAH@pucc.princeton.edu
història de l'art

URBAN-L@vm3090.ege.edu.tr
urbanisme i arquitectura

PRINTS-L@ukanvm.cc.ukans.edu
gravats

MUSEUM-L@unmvma.unm.edu
museus

Per apuntar-s'hi, cal enviar un missatge a l'adreça [LISTSERV@domini de la llista](mailto:LISTSERV@domini.de.llaista), posant com a text SUBSCRIBE <nom de la llista> <nom del sol·licitant>.

Per exemple, per subscriure's al grup PRINTS-L@ukanvm.cc.ukans.edu, cal enviar un missatge a LISTSERV@ukanvm.cc.ukans.edu posant com a text SUBSCRIBE PRINTS-L el teu nom.

News

rec.arts.misc
Museus

alt.architecture
Arquitectura

alt.artcom i rec.arts.fine
Temes d'art en general

Revistes

<http://artdirec.com/>
(Artdirect)

http://www.msstate.edu/Fineart_Online/home.html
(FineArt Forum)

<http://www.ivc.com.mx/museos/>
(Museos)

<http://www.uspan.com/studio>
(Studio Space)

Biblioteques

Cada vegada hi ha més institucions que tenen els catàlegs de les seves biblioteques informatitzats, i que han elaborat un catàleg accessible per mitjà de la xarxa Internet. L'accés remot al seu ordinador permet treure bibliografia sobre un tema determinat, localitzar documents per sol·licitar en préstec interbibliotecari, etc. El problema bàsic és conèixer les institucions accessibles, les seves adreces, la clau d'entrada i quin programari fan servir. Per solucionar aquest problema, podem accedir al <ftp://ftp.unt.edu>, o libgopher.cis.yale.edu.

Com a exemple, tenim el catàleg col·lectiu de les universitats de Califòrnia (adreça telnet: [melvyl.ucop.edu](telnet://melvyl.ucop.edu)), on les recerques es poden enviar per *mail* a la teva adreça electrònica.

Per a més informació, dirigiu-vos a la Biblioteca de Lletres, F. Silva (IYBL9@cc.uaab.es).

La prestatgeria

Grup Embolic

Cinema i filosofia: com ensenyar filosofia amb l'ajut del cinema

Barcelona: La Magrana, 1995.

267 p.; 20 cm (L'Esparver. Llegir; 62).

ISBN 84-7410-795-4

El moment ideològic i ètic que vivim en el món occidental passa per un d'aquests períodes plens de contradiccions no pas enriquidores, sinó més aviat decebedores. Davant de la manca de compromís personal i social, de la persecució trepidant de l'èxit i dels diners, de la necessitat d'acaparar valors materials i efímers, vet aquí que ens trobem amb una societat egocèntrica, això sí, plural i estructurada, amb minories interessades per tota mena de qüestions i problemes, de tal manera que hauria de ser capaç de resoldre-ho tot, perquè tot ho té previst. Doncs res que s'assembli a això és el que està passant. La ineficàcia seria la paraula menys dura que ho definiria.

Aquest sentiment m'agradaria fer-lo servir per il·lustrar una d'aquestes contradiccions que esmentàvem. Quan els responsables dels plans d'estudis del nostre país decideixen que no cal tenir, necessàriament, excessives nocions de filosofia per moure's en aquest món tan «modern», que valora cada vegada més aferrissadament comportaments individualistes i tecnocràtics, dels quals esdevenen conductes personals del tot antagòniques, doncs bé, apareixen llibres que situen els continguts filosòfics en el mercat editorial a nivell de *best seller*; tal com és el cas de la novel·la *El món de Sofia*. Però, a més a més, l'enginy d'uns intrèpids pretén ensenyar-la a aquells pocs que desitgin endinsar-s'hi per mitjà del cinema. *Cinema i filosofia* és un llibre guardonat amb el premi Maria Ibars a la renovació pedagògica, concedit per la Diputació d'Alacant el 1994. Els seus autors, anomenats Grup Embo-

lic, proposen l'ensenyança de Rousseau amb *Les amistats perilloses* de Stephen Frears, o de l'epistemologia amb *La capsa de música*, de Costa-Gavras. L'originalitat de la idea, practicada ja per molts ensenyants des de fa temps, es converteix en un estudi acuradament sistematitzat. Està dividit en dues seccions: la primera és històrica, on diversos autors, des de Plató fins a Freud, s'estudien a partir de pel·lícules concretes; la segona és temàtica, on es fa exactament el mateix amb l'antropologia, l'etnologia, l'epistemologia i l'ètica. Ambdues s'estructuren en els apartats següents: fitxa tècnica i sinopsi; anàlisi; textos i activitats (a partir dels textos dels autors es posen qüestions que han de resoldre els alumnes) i, finalment, un altre apartat de pel·lícules «paral·leles». Com dèiem, buscar l'ajut del cinema per a l'ensenyament no és pas nou, però en aquest cas podria tractar-se d'una mesura d'urgència, que es val, un cop més, del predomini dels mitjans àudio-visuals entre els gustos del jovent d'avui. En tot cas, és una bona iniciativa que posa de manifest que el cinema és un mitjà majoritàriament acceptat per formar, també, si es vol, en l'ètica i en l'estètica. Esperem que els propers cent anys ho confirmin.

Consultable a la Biblioteca de Lletres.

Mercè Bausili

Ciència i tècnica als Països Catalans: una aproximació biogràfica
Barcelona: Fundació Catalana per a la Recerca, 1995. 2 vols.
ISBN 84-7583-441-8.

Estem prou habituats a rebre notícies sobre descobriments científics portats a terme per investigadors provinents del món anglosaxó, principalment, i ben segur que ens sorprendriem si algun cop s'atorgués un premi Nobel a un científic català. Malgrat això, existeix un nombre important de científics i tècnics de casa nostra que han estat importants en les seves disciplines i que, per diverses raons, no són prou coneguts popularment. Per

omplir aquest buit, dos dirigents de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica, Josep Maria Camarasa i Antoni Roca Rosell, han dirigit aquest important treball, on hi col·labora un bon grapat de científics i d'historiadors de la ciència.

Han fet una selecció que inclou quaranta-cinc personatges en total, i que abasta un període d'uns cent cinquanta anys. El cos de l'obra està ordenant per ordre cronològic des del 1781, data de naixement del naturalista Lluís Companý, fins al 1912, amb la de Ferran Sunyer. Se n'han exclòs deliberadament els que encara són vius. La recerca històrica aconseguida per a cada biografiat és excel·lent, està acompanyada d'interessant material gràfic, i l'estil és prou amè perquè pugui ser llegida amb interès per un ampli ventall de lectors. Els capítols estan invariablement estructurats sota el nom del biografiat, el lloc i les dates de naixement i de mort, i un conjunt de paraules clau (com en els articles de revistes especialitzades), que serveixen per elaborar posteriorment un índex que apareix al final de l'obra, juntament amb un altre d'onomàstic. Finalment, afegeixen una bibliografia específica a cada capítol.

Per especialitats, sobresurten els matemàtics, que són els més nombrosos, i de la resta s'inclouen naturalistes, zoòlegs, urbanistes, com Ildefons Cerdà, ecòlegs, com Emili Huget del Villar, botànics, geòlegs i personatges d'altres camps, encara que amb predomini de les ciències naturals. Bona part d'aquest biaix potser prové de la tradicional manca de recursos tecnològics per poder desenvolupar investigacions en disciplines que exigeixen un bon material de laboratori, que fins fa molt poc era la norma al nostre país, tant donat a deixar escapar a l'estranger el personal molt capacitat, que es veia obligat a fer aquest «exili» si volia arribar a bon port amb els seus projectes.

La importància que van tenir molts d'ells no ha quedat reflectida, malauradament, en publicacions reconegudes a l'estranger, on molt sovint els treballs de col·legues contemporanis han ignorat la

feina feta per professionals aliens a les publicacions en anglès. Tot i així, alguns dels biografiats van estar al mateix nivell que els punters de la seva disciplina al món, com el químic Martí i Franquès. També s'ha de considerar que gran part de la culpa la té el fet que no va publicar gairebé res, al contrari que els anglosaxons, que encara que pequen de xovinistes en la seva historiografia de la ciència, han sabut explotar amb èxit com a canal de difusió científic les publicacions periòdiques, avui dia dominades quasi exclusivament per la seva llengua.

En conjunt, aquesta obra aconsegueix fer justícia a la feina feta per un grup de científics i tècnics que van haver de treballar molt sovint en condicions inadequades, al mateix temps que invita a fer-ho gràcies a una narració que en molts casos és apassionant.

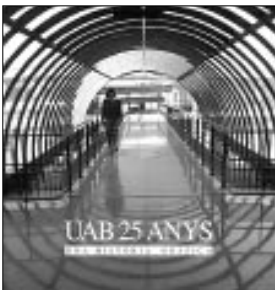
Consultable a la Biblioteca de Ciències.

José Luis Copete

UAB 25 Anys. Una història gràfica: 1967/1968-1993-1994

Compilació i textos de Joan B. Culla Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona

Servei de Publicacions. 1995. 145 p.: fot; 26 cm. ISBN 84-490-0362-8

Enguany, l'Arxiu General ha registrat en la seva base de dades de documents fotogràfics el document que fa deu mil. Aquest nombre de registres inclou documents originals de diversos tipus (diapositives, paper, negatius, etc.) i formats (mitjà, universal, etc.), des de l'any 1968 fins al 1994. Els documents tenen procedèn-

cies diverses, però tots fan referència a actes oficials, instal·lacions, equipaments i vida universitària de la UAB. Així, l'arxiu fotogràfic esdevé la memòria gràfica de la UAB i un arxiu important del país pel que fa a volum i a informatització dels documents.

Una mostra significativa d'aquests documents s'ha utilitzat per elaborar el llibre *UAB 25 anys. Una història gràfica*. El llibre el presenta el Consell Social de la nostra universitat com a colofó dels actes commemoratius del vint-i-cinquè aniversari de la UAB.

La selecció del material del llibre i els corresponents comentaris han estat realitzats pel professor Joan B. Culla, que ha estructurat l'obra en vuit capítols, cadascun dels quals correspon al període de mandat d'un rector. L'abundant material fotogràfic s'ha complementat amb la reproducció d'alguns documents de cada època, i sobretot amb els comentaris que els diferents rectors fan del seu període de mandat. Finalment, un annex intenta sistematitzar les principals dades sobre la direcció i la gestió de la Universitat des del 1968.

El llibre esdevé un referent amè per a la història de la nostra universitat i una mostra de la seva evolució.

Antoni Borfo i Bach

Encyclopaedia of food science, food technology and nutrition acrae

R. Robinson, J. Sadler, editors
Londres: Academic Press, 1993
8 vols.

De la creixent importància dels temes relacionats amb l'alimentació i la nutrició, n'és testimoni aquesta obra: l'*Encyclopaedia of food science, food technology and nutrition*.

D'entrada, pot estranyar que a uns temes tan concrets s'hi puguin dedicar vuit volums de més de set-cents planes cadascun, però, quan falten pocs anys per al 2000, en l'actual situació mundial de superpoblació i escassetat de recursos, la qüestió alimentària i tot el que s'hi rela-

cions han esdevingut quelcom vital. Cal, primerament, analitzar les produccions i els conreus de cada indret per aconseguir-ne una redistribució millor, i eliminar, d'aquesta manera, l'escassetat en alguns llocs enfront de la sobreabundància d'altres. L'estudi de les noves tecnologies i la planificació dels recursos existents són objectius d'abast mundial als quals, dia a dia, s'incorporen professionals desitjosos d'assolir-los. D'aquest fet, en constitueix una bona mostra la recent creació, a la nostra universitat, de la llicenciatura de Tecnologia dels Aliments, a la qual l'obra aquí esmentada servirà d'obligada referència.

Perquè al llarg de les més de cinc mil pàgines trobem, d'una manera molt estructurada, documentada i amena, una sèrie d'articles que tracen la complexitat del panorama alimentari i de la nutrició. La informació és subministrada sota grans conceptes subdividits en diversos subtemes o seguint diferents enfocaments. Així, s'hi tracten rigorosament conceptes tan aparentment allunyats entre si com l'esmorzar: paper desenvolupat en la dieta, els vins, el càncer i la dieta preventiva, drogues i antibiòtics, adulteració d'aliments, espectroscòpia, tomàquets, formes de cuina tradicional, o sobre l'organització nord-americana Food and Drug Administration. Els articles tenen entre una i vint planes, i contenen una petita bibliografia. Al final de cadascun, sol haver-hi una nota que remet als temes relacionats igualment tractats en l'enciclopèdia. Finalment, cada volum conté un sumari que indica quins són els articles que hi figuren i, per completar aquesta informació tan àmplia, el darrer volum és l'índex.

Davant d'una obra tan completa, únicament cal lamentar que l'enfocament sigui tal vegada massa anglosaxó, i que tingui poc en compte, a l'hora d'establir referències, bibliografies com la francesa, l'alemanya o fins i tot la d'àmbit hispà.

El trobareu a la Biblioteca de Veterinària.

M E S T R A T G E D ' E D I C I Ó

Present i futur de la producció editorial

A més del concepte tradicional d'edició, amb la tria i generació de les obres, la preparació d'originals, la selecció de formats, de tipografies, de suports i d'imatges, els tractes amb els autors, els canals de distribució i les campanyes de difusió, les modificacions profundes que s'han produït en la tecnologia d'edició de textos, amb la preponderància de l'edició electrònica i multimèdia, han propiciat el canvi radical de les estructures de producció en el sector editorial. Juntament amb això, la posada en servei de xarxes de dimensions internacionals fa necessari l'oferiment d'una formació orientada amb especial incidència cap als àmbits professionals.

El curs està organitzat pel Departament de Filologia Clàssica i el Servei de Publicacions de la UAB, i disposa de professorat universitari de les diverses àrees implicades en el programa, com també de professionals eminents especialistes del món editorial. També es beneficia de col·laboracions institucionals i del sector editorial.

Departament responsable:	Filologia Clàssica
Altres col·laboracions:	Servei de Publicacions de la UAB
Professor coordinador:	José Martínez Gázquez
Telèfons de contacte:	581 23 84 i 581 10 22
Nombre de places disponibles:	trenta-cinc
Requisits d'admissió:	titulació universitària o experiència professional demostrada
Nombre de crèdits:	trenta-dos
Inscripcions:	fins al 15 de novembre de 1995
Matrícula:	375.000 PTA (pagament fraccionat)

M A T E R I E S

- **Introducció:** Llibre. Edició. Edició multimèdia. [*-Ob-4]
- **Preedició:** El programa editorial. Creació. Projecte. [*-Ob-4]
- **L'edició:** Introducció i fases. L'original. Composició. Correcció. [*-Ob-8]
- **Suports:** Impressió. Introducció a les arts gràfiques. Productes multimèdia. Xarxes de comunicació. [**-Ob-3]
- **Gestió editorial:** Costos. Control de qualitat. Informàtica de gestió. [**-Ob-3]
- **Distribució i venda:** Marc legal. Difusió. [**-Ob-2]

SOL·LICITEU INFORMACIÓ A:

SERVEI DE PUBLICACIONS
de la Universitat Autònoma de Barcelona
Apartat postal 20
Edifici A
08193 Bellaterra (Barcelona)

Servei de Publicacions